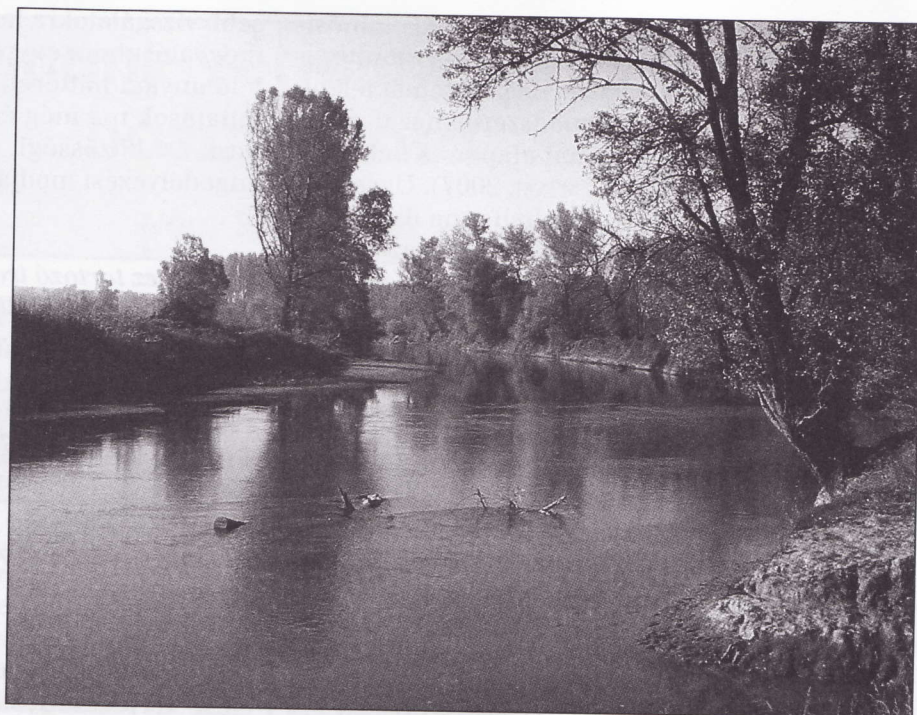

HALÁSZAT

101. ÉVFOLYAM • 2008. 3. SZÁM • ŐSZ

A Natura 2000-es halfajok monitorozása során 2007. november 6-án a Sajó jobb parti zátonyán, 200 méterrel a kesznyéteni híd felett két adult folyami gébet sikerült fogunk elektromos halászgéppel. A folyami gébek a litorális zóna homokos fönnyéből kerültek elő. A faj hazai terjeszkedésével számos publikáció foglalkozik, nagy vonalakban a tiszai terjeszkedése is ismert, a Sajóból azonban eddig még nem került elő. Lelőhelyünk a Tiszától több mint 10 kilométerre esik, tehát a faj felhatolása a Sajóba megkezdődött, s várhatóan a jövőben tovább folytatódik. Egyelőre azonban – bár az országhatárig végighalásztuk a folyót – másutt nem találkoztunk vele. A faj további terjeszkedését célszerű lenne figyelemmel kísérni. A folyami gébek mellett 6 tarka gébet (*Proterorhinus marmoratus*) is fogtunk, ez

A Sajó Kesznyétennél (Harka Ákos felvétele)

azonban csak megerősítő adat, mert a fajt Harka és Szepesi már 2004-ben kimutatta a Sajónak erről a szakaszáról.

Sallai Zoltán

„Halbarát Víz” Program – vizeink jó ökológiai állapotáért

Hazai (horgász)vizeink jelentős részének ökológiai állapota a hidrológiai-hidrográfiai viszonyok mesterséges megváltoztatása, a vízszennyezések, és egyes idegenhonos halfajok betelepítése, megtelepedése miatt az elmúlt évtizedekben leromlott. Ez a folyamat a halállomány összetételében, egészségi állapotában is megfigyelhető. A tavak, holtágak döntő hányadán horgászati célú hasznosítás folyik (közel 1000 szervezet), mely alapvető hatással van a vizek minőségére, az élőhelyek természetességére. A nagyságrendet mutatja, hogy hivatalos adatok szerint hazánkban kb. 300 000 horgászt tartanak nyilván. A vizek terhelésének, a vízparti növényzet irtásának, a szemetelésnek, a túlzott mértékű haltelelésnek, az idegen halfajok – sok esetben törvénytörő – betelepítésének és a gyakran természetromboló vízrendezéseknek számos káros ökológiai következménye van. Ezek közül a legfontosabbak:

- eutrofizáció,
- természetes hínárvegetáció megritkulása, ki-

- pusztulása (főként az amur telepítések és a planktonikus eutrofizáció következtében),
- a vízvirágzások okozta intenzív feliszapolódás és időszakos oxigénhiány,
- természetes halszaporulat csökkenése,
- a vizek természetességének, biodiverzitásának csökkenése.

A vizes élőhelyek degradációja az ökoszisztéma szolgáltatások (egészséges halállomány és halszaporulat, fürdésre alkalmas víz stb.) sérüléséhez vezetett. Ennek komoly társadalmi-gazdasági oldala is van, például számos vízben a horgászat (és a strandélet) visszaesése tapasztalható a toxikus és allergén vegyületeket termelő cianobaktériumok tömeges elszaporodása miatt.

Az Európai Unió – felismerve a fenti problémákat, illetve a kontinens vizeinek veszélyeztetettségét – 2000-ben életbe léptette a Víz Keretirányelvet, melynek egyik fő, grandiózus célkitűzése a felszíni vizek jó ökológiai állapotának elérése 2015-ig.

A Halbarát Víz Program célja

A Tavirózsa Egyesület az Ökotárs Alapítvány támogatásával 2008 tavaszán indította el a Halbarát Víz Programot, melynek célja a természetvédelmi és ökológiai érdekek érvényesítése a magyarországi horgászati hasznosítású állóvizek kezelésében, a jó ökológiai állapot eléréséért, megtartásáért.

Az egyesület által pályázati úton meghirdetett Halbarát Víz címet, illetve oklevelet olyan hazai, horgászati hasznosítású állóvizek (illetve kezelő szervezeteik) nyerhették el, melyek hasznosítása, kezelése során kiemelt szempont a jó ökológiai állapot fenntartása. A pályázati felhívásban kizáró ok volt többek között az intenzív hasznosítás és a nem őshonos halfajok telepítése.

A pályázati rendszer menedzsmentje a Tavirózsa Egyesület kezdeményezésére megalakult „Halbarát Víz Bizottság” feladata volt. A bizottságban a civil, az állami és a vállalkozói szektor mellett a sajtó is képviselteti magát, ezért összetétele garancia arra, hogy a Halbarát Víz címet csak az arra érdemes vizek, illetve kezelő szervezetek nyerhetik el. A bizottságban az alábbi személyek, illetve szervezetek képviseltetik magukat: *Tatár Sándor*, bizottsági elnök (Tavirózsa Egyesület), *Csörgits Gábor* (KvVM TvH), *Dukay Igor* (Élőtáj Egyesület), *Gera Pál* (Alapítvány a Vidrákért), *Halasi-Kovács Béla* (Hortobágyi Halgazdaság Zrt.), *Lévai Ferenc* (Haltermelők Országos Szövetsége és Terméktanácsa), *Nagy Dénes* (Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület), *Dr. Pintér Károly* (FVM), *Dr. Szabó Imre* (MOHOSZ), *Tóth Balázs* (Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság), *Zákonyi Botond* (Sikeres Sporthorgász Magazin).

A bizottság a beérkezett pályázatokat, illetve a horgászvizek ökológiai állapotát tartalmilag a következő adatok alapján értékelte:

- Hidrológiai-morfológiai jellemzők,
- Biológiai állapot, természetesség,
- A víz fizikai-kémiai-biológiai (zoo- és fitoplankton) állapota,
- A vízhez kötődő emberi tevékenységek, létesítmények,
- A horgászvizet kezelő szervezet tevékenysége.

A nyertes horgászvizek és kezelőik

A Halbarát Víz címre 2008-ban egy 29 egyesületet tömörítő horgász szövetség és 3 önálló egyesület nyújtotta be pályázatát. A címet, illetve okle-

velet 3 évre (2008–2010) az alábbi két, jó ökológiai állapotú horgászvíz (illetve aktív környezetvédelmi tevékenységet folytató egyesület) nyerte el:

1. Marótzugi holtág (Gávavencsellő, Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye)

Kezelő szervezet: Textiles Sporthorgász Egyesület (4485 Nagyhalász, Ibrányi út 34.)

(A víz védett terület, az ún. „szentély típusú” holtágak közé tartozik.)

2. Kavicsbánya-tó (Tótszerdahely, Zala megye)

Kezelő szervezet: Partizán Horgász Egyesület (8864 Tótszerdahely, Béke út 54.)

A Textiles Sporthorgász Egyesület – mint a legmagasabb pontszámot elérő víz kezelője – vissza nem térítendő anyagi támogatást is kapott, ritka őshonos halak telepítésére. Ezúton is gratulálunk a nyertes szervezeteknek!

Mivel a címmel rendelkező horgászvizek jó példaként szolgálnak másoknak is, ezért a Tavirózsa Egyesület a nyertes szervezeteknek a médián keresztül országos nyilvánosságot biztosított (honlapok: www.greenfo.hu, Kossuth Rádió – Zöldövezet c. műsor, Duna TV – Talpalatnyi Zöld c. műsor, Sikeres Sporthor-

gász c. lap). Köszönjük a médiumok támogatását!

A pályázó szervezetek ellenőrzése

A Pályázatellenőrző Albizottság (PEA) elsődleges feladata a támogatott szervezetek ellenőrzése. A helyszíni ellenőrzések során elvégzi a pályázati adatok valódiságának vizsgálatát, és megvizsgálja az adományok felhasználását is. A pályázónak, illetve a támogatottnak a *Halbarát Víz* címmel össze nem egyeztethető tevékenysége, vagy valótlan adatok megadása a cím, illetve az adományok azonnali hatályú visszavonását eredményezi.

Az ellenőrzés adja meg a Halbarát Víz címet kapó szervezeteknek azt a garanciát és minőségbiztosítást, mely a címhez kötődve növeli a megbízhatóságot, és a széles körű (horgász)társadalmi elismertséget, népszerűséget. A címmel rendelkező vizek e mellett pozitív példát mutatnak más horgászvizek kezelőinek is.

A Tavirózsa Egyesület szponzorok bevonásával a pályázati rendszer hosszú távú folytatását tervezi. Várhatóan 2009 áprilisában jelenik meg az új pályázati kiírás a Halbarát Víz címre, az egyesület honlapján: www.tavirozsa-egyesulet.hu.

Tatár Sándor

